

Latweeschu Awises.

No. 21.

Zettortdeenâ 23. Maiji.

1863.

Zaunas sinnaas.

Behterburga. It teem Gwardias wirneckeem, kas us biffeti bij atlaisti, taggad ja-eet atpakkat pee fa-weem pulkeem. — Tannis gubernementis, kur taggad Pohlu dumpis, Kreewu waldischana semneckeem wehle eetaisibt waktis, kas pa 60 un pa 100 kohpâ zeemds noliktas tohs apfargahs prett dumpineckeem. Gubernateri par teem sinnaas un waldis.

Behterburgas Kreewu Awises issluddina to rehlinumu, to Walsts-mantas Ministers isdewis. 1863schâ gaddâ Kreewu walsts eenenschoht 318 millj. 800 tuhft. rubl. un isdohschoht 330½ millj. rubl. f. Tâ rahdahs, ka ar to jauno brandwihna-pakti dauds wairak eenenschoht, nekâ gaddu sahkoht to warreja aprehkinaht un dohmaht.

Kursemme. Rihgâ dohmenu teefâ 12tâ un 14tâ Juhni 1863 gaddâ wairakfohlitajeem pahrdohs schihs Krohna muischas Kursemme (bes semneeka mah-jahm): Aisputtas Klostersa muischu ar 251 deffetinehm semmes, takfeeretu 24 tuhft. 287 rubl.; Dorotheenhof (Wiltinmuischu) pee Dohbeles ar 255 deffetinehm, takfeeretu 55 tuhftosch. 216 rubl.; Alswikes muischu Jaunselgawas aprinki ar 82 deffetinahm, takfeeretu 9 tuhft. 86 rubl.; Mah-lu muischu Jaunselgawas aprinki ar 114 deffetinehm semmes, takfeeretu 11 tuhft. 660 rubl. fudr. Klah-tas sinnaas par to warr dabbuht Rihgâ domehnu teefâ.

Leischu 3 gubernementis — Kaunas, Wilnas un Grodnas gubern. mahjo 1 millj. 185 tuhft. Lei-

schu, 950 tuhft. Kreewi, 275 tuhft. Schihdi, 220 tuhft. Pohli un 70 tuhft. no zittahm tautahm. Tad nu tiklai Sta dalka irr Pohli.

Brufschu landags rakitijis Rehninam pasemmigu grahmatu un luhdsis, lai atlaishoht famus Ministerus un zittus zelloht, jo ar scheem nekad ne warreschoht weenâ prahtâ fa-eet. Rehninsch atbildejis, ka to ne warroht darriht; jo Ministeri darrijuschu pehz winna prahta un tadeht wissu landagu atlaidis us mahjahm.

Turku Keifers patz nobrauzis un apmeklejis famu jaunu Egiptes Wihze-Rehninu un ar leelu gohdu us-nemts tappis. Atkal pahmahis Konstantinopols winnam parahdijuschu neredsetu gohdu. Islaidis grahmatu, kas ne wehle Suezê (pee Egiptes) Lefsepam to leelo kanahlu tâ rakt, kâ Sprantschi (prett Entenderu prahtu) lihds schim darrijuschu. Tad nu Napoleons — pehz kurra prahta schis kanahls tohp taishts, — taggad Turkeem raksta par to kaunodamees.

Amerika. Sprantscheem nekahdas labbas sinnaas no Bueblas ne effoht nahkufchas, bet ne sluddina skaidri, kâ ihsti tur bijis. Subtoht turpu wehl karra-spehku. — Par to 3 deenu kauschanohs pee Bridrikburgas arri naw itt skaidras sinnaas; abbi, ir seemelneeku ir wehrgu-walstu generali, raksta, ka effoht winneuschu. Aplam dauds zilweku atkal Deewam schehl krittuschi un tomehr nekahds leels labbums ne weenam ne ohtram naw panahsts. Seemelneckeem effoht 10—15 tuhft. zilweki maitati — eenaidneckeem 20 tuhft., ir wairak!! Seemelneeki gahjuschi atkal atpakkat pahre Kappaanno-

fas uppi. — Pehzal Generals Grants effoht 11 tuhst. no wehrqu-walstim gluschi fakahwis.

Pohlu labbad Napoleons wehl darbojabs un wissu waldineeku weetneekus uf kongressi gribb fa-aizinoht, bet ne wisseem waldineekeem tas patihl. Salka, ka attal muhsu Keiseram rakstischoht grammatas un Spranzis un Galenderis gribboht tahdu padohmu doht: 1) lai uf gadda laiku pameeru derroht, (no kaufchanohs attahpotees); 2) lai Kreewu karra-spehls paleekoht Pohlu apzeetinatös pilfatös un krepostös; 3) lai nowehloht Pohkeem sawu waldischanu; 4) lai ne teefajohht tohs, fas dumpejuschees. — Raw tizzams, ka ta warreschoht noht.

Parise effoht Pohlu Wirsts Zartorisks, fas wissu to-Pohlu dumpi un fleppenu kumitetei waldoht. Schis irr Sprantschu Ministeru Grahwa Balewska un Druin de Lui draugs un schohs weenumehr usmuffinajohht un flubbingjohht lai Pohkeem palihds. Winna schwahzeris Grahws Dzialinskis irr Pruhfchu Pohlös fleppenas kumitetees galwa; — winna onkulis Grahws Zamoiskis irr Londoné, wirsts Sanguško irr Wihné, Grahws Jzslowskis Berliné un raddineeks wirsts R. Zartorisks Stokolmé (Sweedru galwas pilfatä) un zaur scheem winsch tad schihs walstis samuffinajohht prett Kreeweem, Pohlu fleppenai kumitetei allasch sinnas, nandu un wissadu paligu gahdajohht, falassohht wissadus nemeera laudis un tohs ar eerohfscheem apgahdajis fleppen fuhthoht Pohkeem. Tä tad nu arri tannis dumpineeku barrös, ar kurreem Kreeweem taggad pee Pruhfchu un Gistreikeru rohbeschahm itt nitni bij jakaujabs, bijuschi wissuwairal Sprantschi, Italeeschi, ir Unguri, ir kahdi Wahzeeschi un kaiminu Pohli, fas Gistreikeru un Pruhfchu Pohlös sakrahjuschees un ar labbeem eerohfscheem un fweeschu semmu (ir Garibalda) wirsneekem nahluschi pahr rohbeschahm. Bet taggad Pruhfchis un Gistreikeris effoht leelaku spehku tur nolikluschi un stipraki rohbeschdu wakte — arri teem dumpineekeem, fas no Kreeweem fakauti aishbeg pahr rohbeschahm, tuhda atnemm eerohfschus un tohs aishwedd prohjam. Bet nu Pohli fahluschi ir tohs Pohlus samuffinast, fas dshwo Mogilewas, Rijewas un Podolias gubernementis un ir të jau dumpineeku barri zehluschees, ar kurreem Kreeweem jakaujabs. Sleppena kumitete zerredama uf tahdu paligu, is-teikuschees par Pohlu ihstu waldischanu (!) un isbeede wifus laudis breefsmigas pawehleschanas islaisdama un ar nahwi draudedama ikkatram, fas uf pirmo wahrdu tai ne klausischohht! Arri fleppen leel tuhda nodurt jeb pakahrt, fas tai ne klausja. Tä tad jau dauds bewainigu gohdigu zilweku neschehligi fleppen nokahwuse!! Bet lai nu stahstam par kahdahm kaufchanahm ar dumpineekeem.

Radoma. Majors Klewzows Zakowska dumpineekus isdsinnis no Borias zeema, bet ohträ rihtä meschä dumpineeki tam uskrittuschi, nitni schahwuschu un winnu noschahwuschu. Nu saldati ar bajonetti teem uskrehjuschi un tohs fakahwuschu, laut gan 11 Kreewi krittuschi un 10 eewainoti. Pehzal wehl zits Kreewu spehls tohs usgahjis un gluschi iskainajis. — Pah Gistreikeru rohbeschahm bij atnahluschi pee Zgolomias zeema 600 dumpineeki ar 2 leeleem-gabbaleem, stary scheem bijuschi 120 Sprantschi ar sawu wirsneeku. Majors Sawrilows tohs fakahwis un dsinnis pahr rohbeschahm, fur Gistreikeri tohs fahkruschu un noweddufchi Krakawä. 40 dumpineeki nokauti, 50 fahchauti; 2 Sprantschi un 1 Pohlis no Kreeweem fakerti. — Kreewu Wirsts Schakowskis pee Boleslawas fastappees ar 600 Sprantscheem un Italeescheem, fas no Nullo (Italeeschu wirsneeka) wadditi no Krakawas bij nahluschi. Kreewi schohs fakahwuschu un dsinnuschi pahr rohbeschahm. Nullo un leelu pulku nokahwuschu, 31 fahkruschu. — Pah Gistreikeru rohbeschahm bij atnahluschi 1200 dumpineeki, wadditi no Koschebrina un Jordana. Pee Schizas zeema kapteinam Stempenam 25tä Aprili ar teem kaudamees, kapteine Antipows atskrehjis dumpineeku muggura un nu tohs neganti fadausjis. Behguschu pah Gistreikeru rohbeschahm, fur tee fanemti un nowesti uf Krakawu.

Wilna. Generals Bedemeiers Strawenikas meschä fakahwis 500 dumpineekus; leels pulks irr nokauts un fahchauts, 20 fakerti un wissas karra-lectas panemtas. — Generals Mellers 6tä Maiji pee Rowaja-Wjessas fakahwis dumpineekus, 180 fahchris ar wifshahm karra-lectahm. 7tä Maiji gahjuse 1 rohtha fahjneeku un 1 rohtha ulanu schohs 180 fakertus nemt un aishwest uf Warschawu, bet meschä dumpineeki teem usbrulluschi. Ulani islaususches un aishkrehjuschi, bet fahjineeki ar bajonetti dumpineekus aishdsinnuschi; 4 saldati noschauti, 2 wirsneeki un 26 saldati fahchauti.

Wilna. Pee Swenzianas 3 rohthas un 70 kasaki fakahwuschu leelu dumpineeku barru. 90 dumpineeki pagallam; 6 Kreewi nokauti un 18 fahchauti. — Leischös pee Telsches pilfata majors Postoilows 300 dumpineekus iskainajis. 20 nokahwis, 15 fahchris un wissas karra-lectas panemtas.

Warschawa. Generals Krasnokutskis ar sawu spehku un 2 leeleem-gabbaleem no Kolas dsinnees 2 tuhst. 500 dumpineekeem pakkat. Kasaki tohs usgahjuschi pee Ignazowas zeema, fur tee bij apzeetinjuschees un ar 1 leelu-gabbalu schahwuschu. Puffs stundu ar leeleem-gabbaleem schahwusches Grodnas usari uskrehjuschi Pohlu jahntneekem; laut no abbahm puf-

fehmi dumpineeki us teem neganti schahwufchi, tomehr usari Bohlu jahneekus aisdinnuschi meschâ. Arri fakahwufchi tohs, kas ar isklaptim teem usfrehjuschi. Nu kahjineeki demuschees zeemâ, kur dumpineeku nam-môs neganti turrejuschees; tomehr tohs uswarrejuschî un isdsinnuschi. Dumpineeki nu cemettuschees turwejä Pjotrowizas zeemâ un tur atkal nikni turrejuschees, kamehr wehl atnahzis kapteine Korps ar saweem streh-neekeem un tohs isdsinnis. 4 rohtas usaru teem dsin-nuschees pakkat lihdi Steffinas zeemam. Palkawneeks Agemeisters ar saweem strehneekeem ihstais uswarretajs bijis. Roschauti 24 Kreewi un 10 sirgi; fashchauti 2 wirsneeki, 69 saldati un 9 sirgi. Dumpineekeem leels pulks nokauts un fashchauts, panemts 1 leel-gab-bals, 100 brangas plintes un karra-leetas. —

— 3.

Kurfemme. Neprahtiga darriſchana ar pihpi. Sesideenas wallarâ kahdâ frohgâ darba wihri ſagahju-ſchi gulleht. Weens no ſcheem bij ſawu neddetas algu un wehl kahdus rubufus papihra naudâ bei makketa kabbatâ eebihdis. Sawu kalka pihpiti iſsmehkejis eebahſa ar wiſſu ugguni tanni paſchâ kabbatâ, kurrâ nauða bij. Pehz ne ilga laika wihrels manna, ka ziska ſiſt; bahſch rohku kabbatâ un atrohn, ka 5 rubl. gabbals ſadedſis. Nu bij 3 neddelu lohne beigta! — Kaut ar ugguni jel prahtigi dsihwotu. G. S.

Wentſpils turwumâ, tâ Wahzu Awifes rakſta, ne tahlu no Seemupes, effoht 16tâ Aprili kuggis ſtrantahs. Tad atkal pee Dundagas kolkas ragga Leepajas kuggis, kas ar ſilkehm no Dahnu ſemmes nahzis. Atkal zits Pruhſchu kuggis, kas dakſtinus weddis, arri us ſeklumu usfrehjis. Wehl 4tais kug-gis ſtrantahs, kas no Dllantes us Rihgu ar ballaſtu gabjis.

Berlinê pehrn tais 7 flaktuschôs, kur ſirgus gallâ kauj, effoht 1043 ſirgus noleetajuschi. G. S.

Par ſemmes kohpſchannu.

Lihbigſ (Liebig), ſchim brihſcham warrebht tas wiſſu leelais dabbas ismekletais un ſinnatais teizams, ne ſenn ſawôs rakſtôs ſemmes kohpejem gan bailas leetas rahda, un ſohla pehznahkameem, ka winni tur, kur mehs taggad wehl ar preeku ſehjam un plaujam, ſawu ſweedru pilnas atmakſas gan ne ſagaidiſchoht. Azzim redſoht ſemmes augliba wiſſur eijoht maſumâ. Zittâs ſemmes, kâ Enlantê, druwa ſchim brihſcham gan parleeku effoht uskohpta, un taggad teefcham gan wairak auglu isdohdohht, ne wezzôs laikôs. Bet neba Enlante teefoht ar ſewi ween; bet winna ſawahm dru-wahm par labbu plizzijoht wiſſas apkahrtejas ſemmes;

winna par neſkattameem millioneem (zitti fakka par 160 millioneem katru gaddu) ſapehrkoht no maſlu mal-lahm kaulu miltus un tohs isſlawetus, par „guano“ noſauktus juhras putnu ſuhdus, kas tahlejâs juhrâs no gaddu tuhkftoſcheem us klintu fallahm ſakrahju-ſchees. Bet redſeſchoht, kâ buhſchoht, kad zittas ſem-mes, arri gudras palikkufchas, ſawus kaulus paſchas paturreſchoht? Kad tee juhras klinti, no ſaweem isbai-diteem eemittejem atſtahti, buhſchoht noplizziti? Sin-nams, tai ahtrumâ mehs wehl pee ſaweem laukeem ne-kahda leefuma wiſſai ne mannoht; bet par gaddu ſim-teneem gan pee teem pehznahkameem zaur gadda ſim-te-neem tee grehki taphſchoht peemellei, ko mehs zaur gaddu ſimteneem pee ſawas druwas pelnoht. — Tâ rakſta, Lihbigſ, — un ne wiſſch ween, bet to paſchu aplee-zina arri daſch zits augſti flawejamſ ſemmes wirſus ismekletais, kâ Umbolds, un zitti; un wehl pehrn-gadd kahds Schweizeris ar gaiſcheem rakſteem peerah-dija, ka arri Alpu kalni azzim redſoht jo deenas pa-leekoht jo plikki, un ſenn wairs ar ſawahm ſmarſchas pilnahm pulkehm un ſahlehm gohwiſ un kaſas wairs tâ ne barrojoht kâ wezzôs laikôs. — Un lai tikkai mehs paſchi wairak eefkattamees eefſch ſawas lauku un plawu buhſchannas. Mehe, wiſſuwairak ſchôs beidsa-môs gaddôs, eetaiſam paſaules jaunus druwas. Bet ar ko tohs pa laikeem ſuhdoſim, kad winnu jaunibas ſpehks, tâ fakkoht, buhs patebrahts, — wiſſwairak kad wehl ſuhdu ehdejôs zehrpôs un ſillâ buhſim cepu-lejusches? — Sakkam: Kad jau gabdahs, tad buhs! Plauſim dohnus, ſteebzus; pluhkſim ſuhnas; weddi-sim purwja ſemmi laidarôs, ſchâ un tâ. Bet ſakkat, woi bes labbas lohpu apſtahweſchannas tahs leetas dru-wai dauds treknuma dohd? Sakkat, kur palikkufchas tahs plawas, kur, lihdi waſſaras ſwehtkeem lohpus laiduſchi wirſu, tatschu par kahdahm tſchetrahm nedde-kahm wehl gan diſchenu ſpaili plahwam? Kur palikku-ſchi tee ſuhnakſli, kur jaunâs deenâs tetteru un megnu dſeesmu waktejam? Kur palikkufchi tee beerſee ſpihleeni, ſteebreeni un needreeni, kur gulbji ſawus behrnus wedde un bumblis (dumpis) ſawu dſeesmu puhte? Kur tahs apangufchas tehzes, kur pawaffaris frikku un karro-ſchu pihlu tehwinus ſchaidijam? Tee irr isplauſiti, isſchuiſchi. Wiſſas mallas irr palikkufchas jo ſauſas, tâ fakkoht, jo kalnâ. Wiſſas plawas, kur ween der-rigs uppes uhdens ſawâ laikâ ne dabbu eet pahr, ja winnas ne ſuhdo, paleek plikkas; abholinſch, tâ daſch brehz, effoht pahraudſis; kartuppeti, ar ko zerrejiam ſawu lauku buhſchannu kaſi ka uskohpt, nu jau daſchu gaddu wairs ne isdohdahs; — nu arri mehs, jau ne-dobmadami wairs ar ſewi ween tiſt, parettam ſahkam melleht pirkt kaulu miltus, guano, ir pudretti, ko par laimi zittôs leelôs pilſatôs zits teefcham teizams gudrs

wihrs irr fagrahbees no zilweku mehfleem fakraht; jo, tà fà zilweks to wiffu twirto un spehzigu ehdeenu gribb, tà arri winna mehflü jebkurreem augkeem ta wiffu spehzigu barriba. — Bet schis sinnaß lassijis its dohmigs warrbuht galwu krattihß un praffihß: Bet kas tad tai gallä buhs? — Tam atbildu: To ne warru tizzeht, ka muhscham wißß semmes wirfus palikshoht ne-augligß. Itt nekass, kas semmes wirfü irr, ne pasuhd pawiffam, nedß no semmes atschkirrahß, lai arri wehl jo daschadi pahrwehrstees pahrwehrschahß. Uhdens zaur aukstumu pahrwehrschahß par leddu, led- dus zaur siltumu par uhdeni; uhdens zaur kahrstumu pahrwehrschahß par garraineem; garraini, gaisä zehlu- schees, fakrahjahß par mahkonahm, kas atkal woi leetus uhdeni, woi fafalluschä uhdeni, sneegä un kruffä, zittur nokriht us semmi. Rohks ugguni pahr- wehrschahß par pelneem, duhneem un daschadeem twai- keem, kas schurp turp isklidinati, atkal zittur no koh- keem un zitteem daschadeem augumeem zaur faknehm, lappahm parihti, schohß barro. Pawiffam us muh- schigeem laikeem nekass isnihkt ne isnihkt, nedß pasust pasuhd, bet rohnahß sawä laikä. Tikkai, ko juhra pariht, tas rahdahß semmes kohpejeem jo driht pasud- dis, jeb us jo ilgeem laikeem pasuddis. Tapehz arri Lihbigß to waino, ka Enlantes pilfatneeki katram ne- tihrumam un katram nelabbam smakkam leeli eenihdeji buhdami, sawus mehflus, kur ween warredami, uh- deni flehpjoht un juhra laishoht eekschä; un — teesa irr — simts zilweku mehflus us weenas puhra-weetas suhdoschanu rehkinajoht, Londones eedshwotaju mehflü ween peetiktu 30 tuhktoschu puhra-weetu suhdoscha- nai; jo Londonë irr kahdi 3 milliõni eedshwotaju. Bet it juhra, ko parihtusi, sawä laikä sweesch pee- mallas. — Tomehr, lai arri ne tizzu, ka muhscham wißß semmes wirfus palikshoht jo ne-augligß, nefa bißß, tomehr to katrs prahtigs zilweks gan labpraht tizzeht, ka ne ween weens ohtrs grunts, weens ohtrs nowads, bet arri leeli semmes streeki no simteem juhdsu garrumä un plattumä us simteem gaddu zaur semmes kohpeju neprahribu warr palikt leesi, pliffi un ne-aug- ligi. Tapehz arridsan Lihbiga, Umboldta, un zittu tahdu wihru wahrdi ne atskannehß welt ne waldineeku nammõß, ne arridsan prahtiga arraja nammä. Kas no tahlenes, zittus semmes gabbalus plizzidams, fa- wai druwai treknumu ranga, to gan teikschu sawas semmes kohpeju; bet ihsti to gohda wahrdü „semmes kohpeis“ tiklai tam warru doht, kas ar fewi tik- damß sawu druwu kohpj. — Bet kad nu zittam ja- fuhdsahß, ka winsch ne warroht ar fewi ween tik? Kä tam buhs liktees? Das nu sinnaßß, ja klaktumä tahdas leetas dabujamas, lai pehrk laulu mistus, guano, pudretti, u. t. j. pr. Bet papreelsh winnam

peedohschu to padohmu: Raugi, woi ne warresi ar fewi ween tik, — rihjas durwju preelshu katru rihtu labbi flaidri nograhßtidams un wiffus schappus fa- wahldams; wehjam un leetum leegdamß tawas falmu kaugeles isahrdisht un flappinah; saweem lohpeem, zuhlalm, sohlahm ne laudams par deenaswiddu un zaurahm naktim sehtinä jeb us zekka apgultees, bet winnus, kad ween no ganneem pahreet, laidari eedsh- damß; sawai faime, saweem behrneem zeeti leegdamß, wiffus pamattus un sehtmallas apgahniht, bet win- neem derrigu weetu eerahdidams; saweem stakkeem zeetu plahnu un zeetus pamattus gahdadams, lai ne tamu lohpu mihsali ne suhd, bet jebkurreu pakaisijumu flap- pina un puhde par derrigeem suhdeem; sawahm flau- zitajahm un masgatajahm zeeti peekohdinadams, lai tohs mehflus, fahrnu, seepju uhdeni, pelnus ne is- gahsch wißß kur ne kur, tur pat namma durwju preel- schä, bet kahdä isohderetä bedre; sawahm rawetajahm ne pataudams, tahß israwetas sahles klahtejä grahw, jeb us zekku sweest, bet tahß pahrwahldams mahjäs. Redseß, woi tad jo driht ne warresi ar fewi tik, un pateesi „semmes kohpeja“ gohda wahrdü pelniht.

Semmes ehdeji.

Pa wiffu to karstu Amerikas dallu redß daudß kau- schu, ne ween behrnus, bet arri seewas un usaugu- schus wihrus, kam itt nesawaldama kahriba — semmi apriht, treknu glihsainu, gluhdainu itt stipri smir- doschu semmi. Daschureißi behrneem rohkas jafaseen, woi winni irr ja-eehlehtß nammõß lai, kad lihjis, win- nus aisturr, ka tee ne peetohp pee semmes un to ne ehd. Reifineeki redseja kahdä zecmā Indeeschu seewas, kas pohdus taifija no mahleem un turklaht mahla pa lee- leem gabbaleem aprihtje fazzidamas, schi semme effoht winneem ta barriba, un ka ne kas ne laifsch ka to ehd. — Ottomaki scho semmi arri ehd. Pa kahdeem meh- nescheem gaddä, — un badda laikä itt pulkam, bes ka wesselibai kas kaitetu. Kamehr Drinokas uppes uh- dens ne irr ispluhdis, schee Ottomaki usturrahß ar siwim un brunnu-rupputscheem. Bet pa to laikü kad uppes pahrpluhdschahß, tad irr pagallam ar sweijo- schanu. Un schis laifs pastahw diwi lihds trihs meh- neschu. Pa scho laikü Ottomaki apriht neganti daudß semmes. Redß eeksch winnu buhdahm laudses trihs lihds tschetru pehdu augstas, no semmes bumbahm kam peez lihds seesch zellu zaurmehrs. Ta semme ko tee Ottomaki riht irr itt smalkß un glihdains mahls, is- skattischanaß pelleht seltains, un tapehz kad druzin to dedsina pee ugguns, ta zeetaka kroße isklattahß pa- farkana. Ne wiffadus mahlus schee Ottomaki ehd,

bet til to kas jo glihdains un wiffai smalks. Kad nu fchee Indeeschi badda laikâ tahdu semmi ehdufchi pa diwi mehnescheem, katrâ deenâ gan driht mahrzinu, woi arri pahri par mahrzinu, — tee to ehd arri pa to zittu gadda laiku. Ikkatrâ deenâ, arri faufâ laikâ, kad siwju papillam, winni kassa fawus sapohja-kilkenus, un faweem zitteem ehdeneem peeberr klagt no fchahs semmes. Un jebfchu fchee laudis til dauds semmes aprih, winni tatschu ne noleest; pat winni irr labbi stipri, un wehders teem ne mas ne uspunft. Geksch Awrikas, Gineas juhmallâs, Nehgeri par gahrdumu ehd arri padfeltenu semmi ko winni fauz Kaiiak. — Geksch Afias, Dschahwas fallâ laudis ehd gohsatus mahlu kuffulinus. Jaun-Kaledonias eedschwotaji tapat kâ tee Ottomaki badda laikâ, lai kluffina fawu isfalkufchu kungi, ehd fabehrschamu mihtstu akminu gabbalus. Geksch Popajana reds tirgû lihds ar zitteem ehdameem, itt smalki fabehrstu kalki laudim pahrdohdam. Echo pulweru peeberr tahm lokas lappahm, un zauru deenu tee Indeeschu tekfni ne ko zittu ne ehd, ka kalku ar loku. Pa zitteem Amerikas gabbaleem Guajireschi rihj fchohs kalkus weenus paschus. Aitoâ zitti laudis ehd tahdu mahlu, kas ar smalkahm smiltihm famaisihts uhdeni kâ iskuhst, un uhdeni padarra peenainu. Traukus ar fchahdu uhdeni reds leelus Indeeschu buhdâs, un winni to dserr kâ pee mums skahbu putru, un to fauz par mahlu-peenu. — Stahsta pat no Wahzsemmes, ka strahdneeki, eeksch smiltfchu-akminu raktuwehm kahdâ kalnâ — (Kyffhäuserberg). — fweesta weetâ maisei usfmehre smalku mahlu, ko winni fauz par akminu-fweestu un falka ka ta dohdoht labbu spehku, un kungis to fawahroht itt weegli.

Arri daschi lohpi seemâ, kad truhkums, aprih mahlus un mihtstu spekka-akminu gabbalus. Tâ darra wilki, tâ seemeta-breeschi un stinas eeksch Sibirias. Pee Amura uppes Kreewu meddineeki nemm tahdus mahlus, ko winni arri fauz par akminu-fweestu, — us peewillu, jo mescha-lohpeem patihl scho mahlu fmarfcha, ko winni fa-ohfchne jau no tahlenes.

S. R—U.

Lihbeefchu uswarrefchana un winnu semmes isdallifchana.

Biskaps Alberts eeksch faweem feschcheem woi septineem waldifchanas gaddeem wifswairak par to gahdaja, wiffu Lihbeefchu semmi fawâ warrâ dabbuht. Mums tas naw waijadfigs, ka meh s juns par Lihbeefchu atgreeschannu un uswarrefchannu til pilnigi stahstam, ko meh no Indrika ta Latweefcha stahsteem fmehlufchi; jo meh winnus pehzak wehl jo labbak dabbusim pasiht,

kad par winnu fawefchannu runnasm. Lihbeefchi daudsfahrt no kristigas tizzibas atritta un tappa atkal pee kristibas ar waru peespeesti; winni dascheem Wahzeefcheem un fawas paschas tautas brahsteem, kas bij kristiti, uskritta un breefmigi faweem deewekkeem uppureja. Lihbeefchi faweenojuschees ar Polozkas leelwirstu Wladimiru un ar Leifcheem, melleja Wahzeefchu pillis ispohstih; bet zaur to winni paschi sewim leelu nelaimi un pohstu padarrija. 1206tâ gaddâ bij wiffa Lihbeefchu semme uswarreta, basnizas un klosteri usbuhweti uu wiffas teefas pehz Wahzsemmes wihses eetaifitas. Bet wiffa semme arri bij paliklufe nabaga un ispohstita un eedschwotaju bij gauschi mas. Kad wehl pehzak bads un mehris to semmi peemelleja un Lihbeefcheem bij ja-eet Wahzeefchu farra-deenestâ, tad jo deenas jo wairak Lihbeefchi masumâ gabja un tas atlikkums fajauzahs ar Latweefcheem, un til mas draudses wehl pee Dundangas juhmallâs Kursemme un pee Sallazges uppes Widsemme irr nefajauktas atlikkufchahs. Lihbeefchu eenaisd prett Wahzeefcheem bij til leels palizzis, ka tee fawus mirrejus ar fcheem wahrdeem eepreezinaja: Eij, nelaimigais, labbakâ pasfaule, kur Wahzeefchi wairs ne buhs tawi waldineeki!

Kad nu wiffa Lihbeefchu semme bij uswarreta, tad brunneneeki 1207tâ gaddâ peenahza pee biskapa un winnu luhdsa, lai wiufsch teem tilpat no tahs uswarretas Lihbeefchu semmes, kâ arri no tahm zittahm semmehm, kas wehl tapschoht uswarretas, to treschu dalku dohdoht, tadeht ka winni tee leelakee farrotaji effoht. Alberts teem no Lihbeefchu semmes gan to treschu dalku apsohlija doht, bet no tahm wehl neuswarretahm semmehm schis neko ne drihtfoht peefchirt. Brunneneekeem tahda atbilda ne bij par patifschannu un winni ar fawu luhgschannu pee pahwesta gabja, kas to paklausija. — Semme tappa isdallita: brunneneeki dabbuja to semmes gabbalu Sakkalu stary Daugawu un Gauju, biskaps panehna to semmes gabbalu Idumeju un Metsepolu stary Gauju un Behrnawu.

R. U.

Dwihnischu brahli.

Meegs un nahwe, abbi dwihnischu brahli, par pasfauli lohpa staigodami atpuhtejahs kalnainâ jaukâ sahle. Meegs ar waklara wehju aifsuhtija fawus graudinus wiffseem peekuffufcheem. Plahwejs ahtri aifsmigga, behdigais aifmirsa fawas behdas, un wiffas azzis aifflehdahs. Tâ nahwe uszehlahs no sahles un teiza: Ak mihtais brahli, meegs! Kad es jel arri zilwekus tâ warretu aplaimoht kâ tu! No man

wissi baidahs, fà no eenaidneeka, kas tif pehz affinin kahro. — Til pazetees, atbildeja meegs. Augschamzelschanahs deenà wissi Deewabihjigi taisnoti un gohdigi zilweki eelsh tewim fawu ihstenu draugu atsihs.

J.....i.

Gudra atbilde remde dusmas.

Kahdureis kutscheers Pruhshu kchninu ohtro Bridriki brauzoht ar ratteem apgahsa. Lai gan kchninam tadeht itt nekahda kaite ne notifka, tad tomehr prett fawu kutscheeri palifka til dusmigis, ka to gribbeja ar speeki labbi nostrahpeht. Bet kutscheeris fawu: Mans kchninsch! Juhs esseet tahds generalis, ko wissa pasfaule par to labbako flawe; un tomehr esseet karrà daschas kaufchanahs paspehlejuschi. Es taggad fawà ammatà arri paspehlejis; bet ta irr pirma reise eelsh wisseem trihsdesmit gaddeem, kamehr jums par kutscheeri kalpoju. Tizzeet mannim, ka es desmit reis dusmigahs esmu ne fà juhs. — Kchninsch par tahdu ehmigu falihdsinafchanu pasmejhahs, kahpa rattòs un brauja meerigis tahlafi.

J. S. l...e.

Wafemmiba.

Parisè pee kahda augsta mahzita daktera dands weefi bij sapulzejuschees, stary scheem arri kahds Kreewu Wirstis ar fawu meitu. Cenahzis kahds lohti wahjisch nabbaga firmgalwis, luhdsja preeksch feni un fawas sliimmas seewinas sahles. Kahds baggats Sprantschu jauneklis wezziti issmeedams fawu: „Es deru us diw-padsmit dahldezem, ka weena no schahm augstahm preilenehm scho wezziti nobutschohs.“ Kreewu Wirsta meita tuhli 12 dahldeus lifka us schkihwi un gahja pee wezzischa fazzidama: „Behlat man, wezzais tehws, pehz muhsu semmes wihses juhs sweizinaht.“ Ar scheem wahrdeem winna firmgalwi aplampa un nobutschoja. Apkaunahts Spranzusis nolifka fawus 12 dahldeus, bet gohdiga Kreeweete pasneedsa to naudü wezzitim fazzidama: „Tà Kreewu meitas wezzumu gohda.“

C. B—n.

Darri ko darridams, apdohma gallu.

Preeksch Mahrias Maddakas basnizas Breflawà waijadseja pulstieni leet. Kad wiss jau preeksch tam bij gartams sataisihis, tad gahja wehl papreekschu pulstiena lehjeis pufdeenu ehst un preehohdinaja fawam burscham, lai no Deewa pusses til ne aisteel katla

ahnkinu. Bet sehns bij dikti kahrigs redseht, fà gan isfuffis metallis isfkattahs. Winsch arween ahnkinu grohshja un kufinaja, kamehr tas winnam beidsiht no rohkas isfprukka un metallis nu tezzeja par ahnkinu eelsh tahs appalschà noliktas pohrnes. Nabbaga sehns dikti nobihjees ne sinn ko eefahlt; beidsiht tas eedrohshchinajahs eet pee fawa meistera istabà, isteiz tam fawu nelaimi un luhds us zelleem kridams peedohshchanu. Bet meisters tohp til aplam no dusmahm pahrnehts, ka iswehl fawu sohbinu un nodurr sehnu turpat us weetas; tad steidsahs ahra redseht, woi no metalla wehl ko ne warretu glahbt. Kad nu metallis pehz bij atdsiffis un to apfkattijahs meisters, raug! pulstienis bij smukki isleets bes itt nekahdas wainas. Breeka pilns meisters eet us istabu un eraudshja nu til kahdu grehku bija padarris. Sehns bij jau nomirris!! Meisters tappa preeksch teefas wests, fur to zaur sohbinu spreeda nonahweht. Kamehr schis nu zeetumà fehdeja, tappa arri pulstienis fawà weetà pakahrts. Tad luhdsja gauschi, lai jel ar scho pulstieni swanna, kad winnu us sohda weetu wedd; tas lohti winna firdi fatreekschoht. Waldishana winna luhgschanu lifka peepildiht un — no schi laika tohp ar scho pulstieni swannihts preeksch wisseem nabbaga grehzineekeem, kas tur us sohda weetu tohp westi.

J. G. G—tt—r.

Stahstini.

Kahds pilfata gehgerihts gribbeja fawaij'mihkakai salki schaut, bet sakkeem bij par nelaimi ahtras kahjas. Nobehdajees winsch gahja mahjas. Us zetta redseja, ka kahds puika jaunu salki barroja. — „Woi tu to lohpinu pahrdohdi? — „Pahrdohdu gan. Kad labbi aismakfaset, kapehz ne.“ Gehgeris salki nowirka; bet gribbedams bruchte noschautu aisnest, turreja karrateesu un nospreeda sakkim nahwi. Sakkis tappa ar strikki pee kohka peeseets; nu gehgeris atkaphahs peejus sohkus un schahwa. Bet tawu brihnumu! winsch ne trahpija salki, bet schahudija strikki. Sakkis nehma kahjas pah plezzeem un aissfrehja tuwejà meschà, un gehgeris fà apstulbis nosfkattijahs no pallakas.

G. S.

Zetta wihram pee krehga issuhd no ratteem 6 dsihwi siweni. Apsagtais eet pee teefas fuhdsetees un schi atrohð pagrabà 5 nolautus siwenus; bet kas apfuhdschis pastahw, ka tohs effoht pirzis un tam ne warr neko peerahdiht. Nu prettim fuhds, ka par sagli dsihis un to katra wahrda gallà par sagli fawoht.

Spreeda dabbuht 1 rubl. par gahnifchanu. Dhtes dohd naudu ar fcheem wahrdeem: „Schè rubbulis ko fahls pirkt; jo gallu bes fahls ne warr ehst.“

B—ch—nn.

Lappumehnes.

Al, zil firde man preekà lehla,
Kad es dabbu uffattu:
Wiffur lustes pafaul's ehkà!
Tawu jauku deeninu! —

Kur til azzis mett', tur falki
Kalni, leijas — birfites,
Pukkes aplahj — tà tà spalki
Kawas — dahrsu dohbites. —

Klan! tur grawà — nyves malla,
Kà tur dseefmas libgtin libgt,
Lagligalla — birfes gallà
Pohga tà la kalni twihft.

Tahdi jauki, spohschi laiki,
Zil tee mums irr mibligi,
Tà tà meitschas rohschu waigi
Prettim fmaid mums laipuigi.

Wiffeem preecem ihfs til laizinsch,
Ihfs irr pukkehni seedoscham:
Tapat suhd taws rohschu waidfinsch,
Tew eefsch dshwes deeninahm.

Tadeht krahj eefsch seedu laika
Seedus, kas scheid ne fawihst,
Tad tew tur preefsch Deewa waiga
Preeki gaid, kas ne isklist.

G. J. S.

Sluddinafchanas.

Darba-firgu rahdischana Zelgawà.

Uf augstaku pawehleschanu Zelgawà 11tà Zuhni d. 1863. buhs darba-firgu rahdischana. Kas sawu firgu grihb rahdiht, lai lihds 1mai Zuhna deenai peeteizahs pee lauku-tohpschanas beedribas sekretehra Henschle Zelgawà Swehtes eelà Nr. 25. 10tà Zuhni gohda-malkas fpreedeji firgus apluhthohs, isprohwehs, gohda-malku dohs; 11tà Zuhni firgus rahdihs teem, lam tihl redseht un tad tohs atraidihs. Lauku-tohpschanas beedribas Direktori. 1

Kannas Gubernaters leel issluddinaht: fa nemeera laiku labbad waffaras swehtku atwehtes firgus Schatimeestina, Leischòs, Wilkomiras aprinkti, schinni gaddà 26—29tà Maiji ne taps turrehts. 1

Labbus fehklas-waffaras-kweefschus pahrdohd ta magasthne tahs Amerikanas damp-dstrnawas, Naktstunga Schaara nammà pee zuhku-wahrteem (Schwimmsorte). 1

Wiffi parradu deweji ta schè tai 27tà Merzi nomirruscha dischlera meistera Friedrich Hartmanna tohp zaur scho no Lindes pagasta-teefas usaiginati, triju mehneschu starpà, tas irr lihds 3fcho Zuhli f. g. pee schihs teefas ar skaidrahm peerahdischanahm peeteistees, jo weh-laki neweenu ne klausih. Tapat arri teem, kas winnam ko parradà, tohp zaur scho zeefchi peefohdinahts, tai schè wirsù peeminnetà laika famus parradus pee schihs teefas atlihdinaht, jo pehjat katru apflehytu parradueefu pehz teefas likfumeem fohdihs. 1

Lindes pagasta-teefà, tai 2trà Aprili 1863.
(Nr 96.) ††† M. Rosenstrau ch, preekschdetajs.
Brunthal, teefas strihweris.

Dohbes Annu frohdseefekam Grantinam tai naki no 22tra us 23fcho Aprili f. g. diwi stegi no stakka issagti; weens gaischi sils, 7 gaddus wezs, 80 rubl. wehrtibà; weena dumja fehwe, 12 gaddus wezza, 30 rubl. wehr-

tibà, us preefsch-kreisfo lahju pasihwa; abbi eejuhgti kal-tòs rattòs ar darba eejuhgu. Kas pee Dohbes muishas pagasta-teefas skaidru sinnu dohd par scho sahdsibu, dab-buhs 10 rubl. fudr. pateizibas naudas. 1

Anilihu-pehrwes,

fas schobrihd preefsch pehrweschanas no sishchu un willainu drehbehm, zeppures-spalwahm u. t. j. pr. par nemiffejamahm palikufchas, un farkanas, fillas, wiolettas un dsel-tenas irraid, pahrdohd leelumà tas pabirikis no

Hermann Faltin,

kantohrs: Rihgà, fmiilfchu-celà, Nr. 10.

Masumà schahs pehrwes teel pahrdohdas glabstès par 30 kap. fudr., lihds ar weenu preekschraftu fa jabruhke,

Rihgà, tannis bohdes no

„J. Redlich fanga,

„G. E. Pyra „

„F. Chertek „

„F. S. Holm „

„Albert Drescher, un

Zelgawas preekschpilsatà, leelà eelà, tur mohris us dur-wihm stahw. 1

Eefsch paschas Dohbes meestina pufs gattawu namnu ar grunti warr dabbuht pirkt. Klaktakas sinnas pee nam-neefa J. Müllera. 1

Ufstermuishà (Poikern), Ummurgas basnizas-draudse irr pahrdohdamas pehrnajas fehklas-ansas, kas labbi aug, par to lehtu zennu no 1 rubl. 10 kapeikas par puhru. — 2

G. A. Puls, Limbaschu pilfata laupmannis, pehel luppata s un malka pehz winnu labbalas jeb flitakas buhschanas no 20 lihds 60 kap. par pohdu. 2

Zauna Analinu pehrwe,

fà arri farkana, rosa, filla un lilla pehrwe, irr dabbujama par wifschetaku tirgu us tirgus plattfcha blak-fam Zehra nammam pee **C. Höpfera.** 2

Wiffi tee, kam lahda fkladra parradu praffifchana pee tabs mafas mantas ta **Zaun-Seffawas Muhrnceka** mahjas 6tä Dezemberi 1862. nomirruifcha, no regimentes us atstawlu bijufcha daktera un Tit.-Rakta **Crewingla** buhtu, tohp no appalschraffita zaur teefu apstiprinatu furateru par to teiktu mantu usajinati: atlibdftinafchanas deht libdft **Stai Zuhna** deenai f. g. pee wianna peeteiktees.

Zelgawà, 30tä Aprili 1863. 2

Dberhofgerichts Adwokat **A. Maczewski.**

Wifslabbaku sorti „**Super-Phosphate**“ preefch lauku apshudofchannu eefch maifeem no lahdeem 10 pohdeem dabbuju un pahrdohdu maifu par 5 rubl. 2

C. W. Tode, Leepajà.

Zigaru ispahrdohfchana.

H. S. Hannemanna zigaru-pabrikis Rihgà, masà falleja-eelà Nr. 25., kas ar Zuhni mehnesi f. g. beigs ftrahdabt, ispahrdohd wiffas sortes zigaru, no tabs paschas buhschanas, fà libdft schim, par dauds lehtaku malku. 2

Zabbi dihgdamas **Wahzlemmes** un muhsu semmes farkanas **ahbolinu-fehklas, tihmotija-fehklas, frohna linnu-fehklas** un falkas firnu-fehklas pahrdohd **Karl Chr. Schmidt,** 2

Rihgà, rahts-kunga Schaara nammà pee jubtu-wahrteem (Schwimmsorte).

Mehs saweem draugeem, un pirzejeem preefch ifandelefchanas, sinnamu darram, fa ta no mums pascheem taifita

Foschenitta-salwe

us wifslabbaku atfal dabbujama pee 5

A. un W. Wetterich,

Apteeka- un pehrwees-bohdè, Rihgà, pee Pehtera-basnitjas, masà **Ming-eelà** Nr. 2.

Peo mannim Rihgà stahw gattawas un iffatrà deenà irr apluhfejamas itt wiffas piluigas un wiffadas muste-ru=sortes

enlijchu un schè taifitu

lauku-fohpschanas maschihuu

un

lauku-fohpschanas rihku

un fa schihs maschihues un schèe rihki pee lauku-fohpschanas lohti derringi un leelu labbumu dohd, to israhda wiffas tabs attestates, fo par to farastijufchi tabdi saprattigi un gudri lauku-fohpeji, kas muhsu tehwiseemne schahs maschihues un schohs rihkus irr pirlufchi, bruhfejufchi un par labbu atraddufchi. Es veenemmu arri un uftaisu, kad pee mannim tahdas jaunas maschihues apstelle jeb grihb lift fataisiht, kas samaitatas; arri zittas pee mannim jau gattawas dabbujamas.

Iffatrà deenà pee mannim gattawas warr dabbuht: rittenu (frittuku) lohla-gabbalus un rittenus (frittukus) preefch linnu-mihsteku maschinehu, arflu gabbalus, bufses un lehgerus, rattu (wahgu) affes, laktas, kuki (fehfi), kas malku tauya, dselschu krahsus, no teefas eefwehrtus swarrus, krahsus durwis, kas nelahdu luyti ne laisch zauri, pannas, ferru-rittenu, durwu un pulstenu swarrus ic. 3

P. van Dyk,

Rihgà, Sinder-eelà, Seela nammà.

Sinna par grahmatahm,

kas pee **J. W. Steffenhagen** un dehla Zelgawà dabbujamas:

Raimina nams. Scho stahstu mahjas faimnceeem fagahdajis **N. Schulz.** Malka eeseeta 30 kap.

Kahrlis Ohduprizzis, jeb kapehz no Luttereem isgahju un atfal atpalkat greefshs. Bahrhohefchnee la zihni-fchanahs Latweefcheem istahstijis **J. W. Sakranowicz.** Malka eeseeta 20 kap.

Pahrtulkotais, jeb pirmais paligs fshoblas behrneem, kas mahzahs **Wahzu** wallodu. Sarastihstis no **J. Spiess.** Malka eeseets 40 kapeikas.

Rabbibas un prezzu tirgus Rihgà tai 20. Aprili un Leepajà tai 19. Maiji 1863 gaddà.

Maffaja par:	Rihgà.		Leepajà.		Maffaja par:	Rihgà.		Leepajà	
	R.	S.	R.	S.		R.	S.	R.	S.
1/3 Tschetw. (1 puhru) rudsu 210 libdft	2	20	2	15	1/2 puddu (20 mahrz.) dselles . . .	1	—	1	10
1/3 " (1 ") fweefchu —	3	50	3	20	1/2 " (20 ") tabaka . . .	1	25	—	—
1/3 " (1 ") meefchu 150 —	1	60	1	70	1/2 " (20 ") schihtu appinu	—	—	2	—
1/3 " (1 ") ausu . 95 —	1	—	1	—	1/2 " (20 ") schab. jubtu gall.	—	—	—	—
1/3 " (1 ") firnu . 190 —	2	—	2	30	1/2 " (20 ") frohna linnu	2	50	2	—
1/3 " (1 ") rupju rudju mil.	2	20	2	—	1/2 " (20 ") bracka linnu	1	35	1	20
1/3 " (1 ") bihdelet. 300 —	3	25	2	75	1 muzzu linnu fehflu . . . 600 —	6	25	—	—
1/3 " (1 ") " fweefchu mil.	4	—	4	—	1 " filku 850 —	9	—	8	—
1/3 " (1 ") meefchu putr.	3	25	2	80	10 puddu farkanas fahls . . .	6	75	7	—
10 puddu (1 birkawu) feena. . 300 —	3	50	3	—	10 " baltas rupjas fahls . .	5	75	6	—
1/2 " (20 mahrz.) fweesta 320 —	3	50	4	—	10 " " fmallas " . . .	5	75	6	—

Rihgà atnabufchi 476, aifgabjufchi 283 fuggi. Leepajà atnabufchi 63 fuggi; aifgabjufchi 69 fuggi.

Eatweefchu Awifchu peelikkums.

No. 21.

17tä Dtktober.

1863.

Rahditajs: Augustus Bahwils. — Planschanas swehtids. —
 Kam taifniba? — Schupla djeefmina. — Pehter Anils.
 — Luttera mahjibas. 17. — Drufzinas. —

Deenifchka maise.

27. Dkt., 22. swehtd. pehz waff. fw. atfw.: Matt.
 18, 23—35. — W. 409. K. 359.

Taws Kungs, ja sohlees atgreestees, tew peedoht;
 Nu fargees, ka tu fawu brahli nesohd'.

28. Dkt., pirmd.: Matt. 12, 33—37. — W. 432.
 K. 716.

Tew weentreis ja-atbild par katra wahrdu;
 Ak zilwek, ness' jel Deewam augli gahrdu.

29. Dkt., ohtd.: 1. Peh. 4, 1—11. — W. 439.
 K. 721.

Lai mihlestib' mums wisseem firdi fild',
 Zo wisseem reis' preeksch Deewa ja-atbild.

30. Dkt., treschd.: 1. Peh. 1, 13—25. — W. 430.
 K. 349.

Jums, Jesus lohjekleem, buhs allasch swehteem buht,
 Lai pee ta swehta Deewa Kunga warrat kluht.

31. Dkt., zetturd.: Matt. 7, 1—5. — W. 441.
 K. 772.

Kas no firds peedoht,
 To tas Kungs nesohd'.

1. Now., peektd.: Ewes. 4, 29—5, 2. — W. 624.
 K. 230.

Zeeta firds
 Bella pirts!

2. Now., festd.: Kol. 3, 12—17. — W. 433.
 K. 717.

Kur Kristus mihliba,
 Tur rohnahs pilniba.

3. Now., 23. swehtd. pehz waff. fw. atfw.: Matt.
 22, 15—22. — W. 446. K. 727.

Kas preezigi Deewam firsniu atwerr,
 Ir keisaram doht, kas keisaram peederr.

4. Now., pirmd.: Neem. 13, 1—7. — W. 445.
 K. 726.

Zeeni laizigu waldischanu,
 Deews to zehlis par beedischanu.

5. Now., ohtd.: 5. Mohj. 17, 18—20. —
 W. 520. K. 436.

Aehninam buhs to debbes-kungu bihteas,
 Aehninam buhs pehz Deewa bauschleem dshteas.

6. Now., treschd.: 1. Peh. 5, 1—4. — W. 545.
 K. 738.

Kas draudsi ganna ween par lohni,
 Tas nedabbuhs to debbes-krohni.

7. Now., zetturd.: Ewes. 5, 22—33. — W. 450.
 K. 730.

Wihrs ar feewu weena meesa,
 Swehta mihlib' winnu teesa.

8. Now., peektd.: Ewes. 6, 1—9. — W. 452.
 K. 732.

Zeeni fawus wezzalus,
 Zeeni fawus wald'neekus.

9. Now., festd.: 1. Beht. 2, 11—20. — W. 538.
K. 734.

No bahrgem lungeem labba! netaisnibu zeest,
Ne kà zaur kauneem darbeem zitteem aff'ras speest.
G. B.

Apustuls Bahwils.

5. Kristus darba wihrs.

Es esmu wairaf strahdajis, ne kà tee
wissi. 1. Kor. 15, 10.

Deewa kaspam peenahlahs usjhtigi sawa Kunga darbòs stahweht. To mahzibu Bahwils til labbi rakstòs, kà arri wissà sawà apustuku dšihwè irr ap-leezinajis. Bes kuhtribas winsch dedsigà garrà irr strahdajis un sawu meesu un dšihwibu par uppuri ewangelijuma deht nodewis.¹⁾ Apstunnadamees sawam Kungam leels parahdneeks winsch wissà spehka dšinnahs, ne wairs few pascham dšihwoht, bet ween tam, kas irr par winnu nomirris un usmohdinahs.²⁾ Kristus mihslestiba Bahwilu pildija ar tahdu spehku un lihgsnibu, ka winsch par faitem un behdahm wairs ne neefa nebehdaja, ir sawu dšihwibu neturreja til dahrgu, ka nepabeigtu ar preeku sawu zellu un sawu ammatu, ko no ta Kunga Jesus dabbus.³⁾

Kà amohs, sawus uhdenus paslehtas kalnu allàs fakrahjis, ar spehku dšihwà straumè ispluhsdams eelesjas flaggina plaschas un spirdsina dauds dšihwibas; tà Deewa shehlastiba Bahwilu slegeniba fataisija, un pildija ar garru un spehku no augschenez, lihds winsch wairs newarreja kluffu zeest, bet steidsahs Jesu Kristu sluddinaht starp paganeem, ne kahdu padohmu wairs nenemdams no meesas un affins.⁴⁾ Winsch negahja wis pa preeksch us Jerusalem, ar teem diwpad'smit apustukeem aprunnatees, neds arri pee Samaliela un zitteem Juhdu wirsneekem padohma luhgtees.

Bet lai gan Bahwils jau tuhlt Damasku to preezas wahrdu itt skaidri un drohschi sahla sluddinaht, tomehr auglus til ahtri wehl wis nedabbuja redseht. Arri winnam bij peedsihwoht, ko Steppinsch teizis par Mohsu: „Winsch dohmaja, ka winna brakti buhtu nomannijuschi, ka Deews zaur winna rohku teem pestischannu dohdohht. Bet tee to nefapratta.“⁵⁾

Tas Kungs sawu mahzekli wedda us Arabiu⁶⁾ un tur tukshà kluffà weeta zaur trim gaddeem winnu skohloja — ne Wihlipsis jeb zits apustuls, bet Jesus pats — swehtus rakstus un Deewa walstibas nosleh-

pumus winnam atflahdams. Ja tahs augstas parah-dischanas, ko Bahwils Korintereem isstahsta,⁷⁾ ar tai paschà weentulibas laikà winnam tiffuschas, tad tas Kungs ne ween tohs trihs mahzibas gaddus, bet arri leeldeenas un debbes-braukschanas preekus itt kà zitteem tà ir schim sawam mahzeklim dahwinajis, to pazeldams pee fewis treschà debbesi un paradihse, wiss swehtà weeta tur augstiba.

Kad Bahwils sawu kluffu slegenpu dšihwi tur atstahja, ir tad wehl nebij nahkuse ta stunda, kur tam bij usnemt apustuka darbu. Lai gan tas Kungs winnu us apustuka ammatu bij isredsejis, aizinajis un fataisijis, tomehr Bahwils pats naw ispaudis pirmais, ka winsch apustuls effoht, bet semmigà pazeetiba gaidijis, lihds swehtais Gars zaur draudses mutti winnu suthija.⁸⁾ Winsch negribbeja, ka no winna wairaf buhs dohmaht, ne kà redsams bij un dširdams.⁹⁾

No Damaskus, kurp Bahwils pehz trihs gaddeem atkal bij nonahjis, Juhdi ar Aretas palihgu winnu aisdinna,⁴⁾ un tas wihrs, kam treschahs debbesis bij atwehruschahs, kahwahs arri, ka mahzekli winnu kahdà kurwi par muhri semmè nolaida.

Taggad winsch gahja us Jerusalem. Ko winna firds gan fajutta to weetu eeraugohht, kur zittkahrt Jesu un winna draudsi til neganti bij wajajis! — È gan wis nebij Ananijas, kas sweschineeku usnemt; tomehr Barnabas winnu ar labbalm leezibahm teem apustukeem peewedda. Bariseeris buhdams un wajatajs winsch zittkahrt sawu kauschu starpà leelà gohdà stahwejis, bet falaufts un nolohzihts, kahds taggad bija, winsch labprahht Barnabu par aishildinataju peenehma. Beezpad'smit deenas pee Behtera palikdams⁵⁾ winsch ar to gan jau schoreis eepasinnahs, bet par pilnigu apustuli tee zitti winnu tad wehl usnehma, kad trescho reis bij nahjis us Jerusalem.⁶⁾

Sawu wissmihlo nodohmu — prohti Juhdeem par apustuli palikt — Bahwilam bij atmeht, jo tas Kungs winnam pawehleja: „Steidsees un iseij peepeschi no Jerusalem, jo tee nepeenems sawu leezibu par manni. Gij! jo es tewi isfuthischu tahlu pee teem paganeem.“⁷⁾

Tarsus pilsehtà, sawà dšimtenè, Bahwils nogaidija, lihds tas Kungs winnu zaur Barnabu aizinaja us Antiokiu.⁸⁾ Sawu apustuka ammatu winsch naw turrejis par laupijumu. Antiokias pilsehtà Bahwils zauru gaddu kalpoja tai draudsei, ko no paganu tautahm bij sapulzinajuschi tee Juhdu-kristigi leezineeki, kas zaur Saula wajaschanahm schur tur isklichdinati. Deewa laipnibu un bahrdšibu flattidams, ka „zaur

¹⁾ Wihl. 2, 17. — ²⁾ 2. Kor. 5, 15. — ³⁾ Ap. darb. 20, 24. — ⁴⁾ Gal. 1, 16. — ⁵⁾ Ap. darb. 7, 25. — ⁶⁾ Gal. 1, 17. —

⁷⁾ 2. Kor. 12, 1. — ⁸⁾ Apust. darb. 12, 2. — ⁹⁾ 2. Kor. 12, 6. — ⁴⁾ Ap. darb. 9, 24.; 2. Kor. 11, 33. — ⁵⁾ Gal. 1, 18. — ⁶⁾ Gal. 2, 9. — ⁷⁾ Ap. darb. 22, 17, 21. — ⁸⁾ Ap. d. 11, 25, 26. —

Zuhdu krischanu paganeem pestifchana notiffuse,¹⁾ Bahwils të spehzinajahs tai ammatâ, kas winnam paganu labbad bij ustizzehts. Tomehr jau no scheijenes winsch ar brahla rohku mihlestibas dahwanas teem pasneedsa, kas Jerusalemê un wiffâ Zuhdu semmê badda breefmâs wahrga,²⁾ apleezinadams, ka Zuhdu-kristigee un paganu-kristigee weena Kristus saime, un paslubbinadams sawus zeetsirdigus tautas-beedrus, lai tizzetu eefsch to frustâ fistu Pestitaju.

Kad apustuls Jehlabs bij nokauts, un Behteris zeetumâ mefts,³⁾ tad wiffi apustuli Jerusalemi atstahja un greesahs us paganu semmehm. Barnabas un Sauls, Antiokiâ no swehta Garra isfuhiti, pahzehlahs us Kipras fallu,⁴⁾ un të burwim Esmam fastapdams Sauls pirmo reis ewangelijuma deht tif bahrgi karroja „prett teem pasfaules walditajeem eefsch schihs pasfaules tumfibas⁵⁾“ un ispestija semmes fohgi, Sergiu Bahwilu, no wella warras.

Scho notiffumu apustulu darbôs stahstohht Luchlas Saulu fahk nosaukt par Bahwilu, laikam pehz ta pascha semmes fohga, ko apustuls kâ sawu pirmdsimto no paganeem mantojis. Bet warr buht arri, ka winsch jau sawâ kristibâ scho wahrdu isluhdsees, jo Bahwils irr muhsu wallodâ til dauds kâ neezinsch jeb newehrtis. Sauls irr tas isluhgtais. Winna wezzaki warr buht scho dehlu no ta Kunga bij isluhgufchi, un redsi! kâ kehinsch Sauls, ko Israeta laudis no Deewa bij prassijufchi, Deewa kalpu Dahwidu waijaja, tã ir schis bij nehmees waijaht Dahwida un Deewa Dehlu Jesu. Bet taggad winsch kâ newehrtis Bahwils sawu ihpaschu gohdu un mantu pee ta ihstena Israeta kehina kahjahm bij nolizzis.⁶⁾ Leclais, warrenais Sauls bij palizzis par neezigo, newehrtigo Bahwilu. — „Tawa pasemmoschana manni paugstina.“⁷⁾ N—n.

Plauschanas swehtfôs.

Meld. Ta pestifchana pee mums nahk.

1. Deews ir scho gaddu puschkojis
Un muhsu klehtis pildij's;
Winsch laukeem angkus paschkihris,
Muhs glahbis, barroj's, fildij's;
Winsch walda wiffu pasfauli,
Un apgahda muhs tehwischki.
Gohds Winna augstam wahrdam!

2. Lai brahkeem arri pasneedsam
No ta, ko Deews mums dewis;
Lai aisdohdam un palihdsam,
Ne krahjam ween preeksch fewis;
Ko nabbadsineem dewufchi,
To mehs us augleem likufchi:
Deews atdohs leelâ deenâ.

3. Lai uppurus us altareem,
Zif spehdami atnessam;
Eefsch Winna swehteem pagalmeeem
Lai pateizigi effam;
Tam meesu, dwehflî swehtijam,
Ar sird' un rohku kalpojiam
Jl latrà muhscha deenâ.

J. Ruggens.

Kam taifniba?

Ap Annas deenu nu pat gaddijahs, ka mahzitaju aizinaja pee flimneeka, kas Gahrshind's guktoht us mirschanu. Schi mahjina ne fenn bij zehlfuees paschâ mescha dibbinâ, un zefsch tur nelahds wehl nebij taifhts. Bet ko darriht? Kur Deews sawz, tur ja-eet. — Leetas sabahsis fullitê mahzitajs kahpa seglôs un rilschoja pakkal sehnam, kas tschakli ween aistezejea zellu rahdidams. No pirma galla, pa krahmeem un birsi eijohht, dauds nekaitaja, bet kad eglajâ nahja eefschâ un wezzu wezzâ mescha beesumâ, tad jahfchus waites ne kâ wis zauri netikka. Sehns gan weeglahm kahjahm lehkaja pa saknehm un seekstahm, kâ pats sakku brahliis, tomehr mahzitajs, kas ween nohtes deht kahdreis seglus usmekleja un sawu muhschu wehl jahtneekôs nebij deenejis, til til ko spehja noturretees sirga muggurâ. Kahjas dabbuja daschu berseenu, un zeppure reis' reisahm semmê nokritta. Barruka tahda, ka daschi plitgalwu kungi gresnibas deht walka, ta laikam tur pat sarrôs buhtu paliffuse. —

Sohleem ween speesdamees us preekschu mahzitajs pehzgallâ isnahja klaijuminâ, kur weetahm augstu zelmu starpâ labbiba bij sehsta, bet paschâ widdâ, pasalminâ, friju buhda taifita ar ugguns-kurri preeksch-puffe un laidarinu pakkatâ. Ta nu bij Gahrshinnu mahja, ko Anzis un Greeta të dsillâ weentulibâ fewim nehmahs usbuhweht, tadeht ka Behrsind's un wifsur, kur ar zitteem laudihm lohpa dsihwoj'schi, ne kâ naw warrejuschi istift. No pawaffaras fahloht mescha gabbalu, trihs tschetr puhwreetas leelu, gan labbi peewahrejuschi, bet nu teem usbrucka nelaima, kas tahdâ weentulu dsihwê gaufschi gruhiti bij nessama.

¹⁾ Heem. 11, 11. — ²⁾ Ap. darb. 11, 29. — ³⁾ Ap. darb. 12, 1, 4. — ⁴⁾ 13, 4. — ⁵⁾ Ewes. 6, 12. — ⁶⁾ Bihl. 3, 8. — ⁷⁾ Dahw. ds. 18, 36. —

Anzis ween ar fawa dehlena palihgu bij publejees buhw'kohlus sawelt blahki. Te resgals bakim weenam fwehrees atpakkat un wihram kreifahs lahjas stilbu fatreejis til neganti, ka kauls bij gluschi puschu, un lahja zaur ahd' un dsihflahm ween wehl kohpâ turrejahs. Tikkai ar mohlahm lohzeeli no bakl'-appakfchas dabbujufchi laukâ, un pehz us mahju welkotees affinis tâ strehjuschas, ka lahgu lahgham pats jau pagihbis, un Greeta brehlfufe, ka nu pat mirschohht!

Taggad flimneeks buhdâ us falmeem gulleja un aismidjis bij zeetâ meegâ. Mahzitajs wainu apluhlojis papihru un bleistiki iswilka no leschas un sifhimiti parakstijis daktera lungam, kas todeen muischâ wahjus aplohpa, winsch sehnû zehla fîrgam muggurâ un patēja, lai steidsotees zil spehdams. Tad eewainotu lohzeeli lâ prasdam, fâsehjis un ar aukstu uhdeni wehfinajis winsch behrninus aizinaja preekschâ un darbojahs ar teem gan jautadam gan mahjidams par Deew'wahrdem. Anzis, labbu brihtinu meerigi gullejis, jau spîrgtaks pamohdahs, nodsehra kruhsiti peena un fahla schelotees par fawu nelaimi. Bet Greeta wissu laiku rihkojahs ar traukeem un ar kustoneem, un retti ween tai wakkas atlikka, tur peenahht tumumâ. —

Wakkars jau mettahs un faulite liddinajahs kohlu gallôs, tad sehns ar daktera lungu, katris fawâ fîrgâ, no mescha nahza ahra. Gannôs eedams leelo gahrfschu daudsfahrt krusstem schkehrsam issaigajis puifens gan labbi wiffas weetas apsinuaja un ir schoreis itt taifni bij prattis zauri dohtees, bet to ween nebij apdohmajis, ka lahtschu un wilku tekkas naw wis zeksch jahtneekem. Pats, kâ dadjis fîrgam krehpês eekahrees, til mukka ween us preekschu; daktera lungam fawis fîrgs bij janemum pee pawaddas un brihscham rahpu zauri jaleen appakfch semmeem eglu sarreem, fur brilli pasaudeja, fwahrkus faplehsa un nobriddahs nejauki.

Slimneekam peenahjis winsch labdeenu tikkai ar galwu pametta, tad nolœkdamees wainu pa preeksch smalki ismekleja un pehz tam fâsehja un notinna til lehn' un weegli, ka wihrs, kas fawâs dohmâs gaidijis, nu pat scho fahlschoht greest un durt us nahwi, un apnehmees wehl pehdigo reis brangi nokleegtees, azzis ween brihnidamees isplehta un nesinnaja wairs, ko fazzihht. Ar gudru sinnu un apdohmu scho darbu padarrijis daktera lungs wehl lahjai pataisija schuhpliti, lai flimneekam pascham grohsotees fâsetu lausumu neiskustinatu. Tad rihlus fatinnis un sweedrus no peeres noslauzijeos winsch atfehdahs us sohlschâ un teiza nopuhdamees: „Paldees Deewam! Gan buhs weffals.“ — Bet faulite pa tam jau fenn bij nogahjuse, un nakts ar krehflu semmi apfesda. —

Mahzitajs, tur pat lihdsas sehdedams, lihds schim ne wahrda nebij fazzijis; jo apsinuaja fawa beedra

tikkumu, kam prahts us wallodahm ne buht wis neneffahs, kad darrams darbs bij preekschâ. Bet taggad winsch tam drohschi usrunnaja: Ko dohmajst, nahburgs, woi negreessimees us mahjas pussi?

Dakters: Dohdat schurp karriti, tad braufsim tuhlt! Bet jahschus manni neweddat tai tumschâ meschâ. Jan pirmiht, deenas laikâ, fawu brilli pasaudeju, un taggad laikam azzis buhtu japamett.

Mahzitajs: Tad pogaidfim ween wehl pahri stundas. Kad mehnes usleks, tad ar Deewa palihgu ir jahschus sweiki mahjas pahrnahksim.

Dakters: Bet issaljis jau esmu gauschi. — Saimneeze luhdsama, dohd man ko eht!

Greeta: Labprabt, labprabt! — Ja tikkai ne smahdejat muhsu fahl' un maifi.

To fazzidama ta galdinu pazehla buhdas preekschâ, pahrlahja to ar baltu lakkatu un uslikka maifiti, tellesi sweeksta un blohdinu ar rahzeneem, kas peenâ bij wahriti — jeb schkohweti, kâ patte nosauza. — Weesi ne buht wis neleppejahs, baudiya abbi to Deew'dahwanu, kâ laikam issalkuschi, un fawu paldeews nosazzija dewejeem.

Behrni pa tam schaggarus bij sakrahwuschy uggunsfurri un preezajahs, kad dsirksteles farkanas schahwahs gaisâ un sprehgadamees sweizinjaja swaigsnites, kas filli falli mirdseja pee augtas debbes welwes; bet puhzes, tumschâ eglajâ zaur leesmahm trauzetas, kâ apstulbuschas duhmôs strehja, brehkdamas: ku wist, fur wist!

No galda zehluschees weesi pee uggunsfurra atstahjahs un fildidamees runnajahs ar Gahrfschineem.

Dakters: Ne-ehdis zilweks irr kannigs un pachdis labprahhtigs. Tadeht muhs taggad brangi meelojant, lai bahreenu nedabbutu wissai bahrgu.

Greeta: Wai, daktera leelskungs! Ne mas nesinnam, kâ prett Jums buhtum apgrehkojuschees.

Dakters: Woi kas naw grehks, ka man te mescha dibbinâ irr brihwâ jastahw, un daschâs mahjâs flimneeki nu paleel neapkohpti?

Greeta: Tâ gan irr, bet nelaimo naw mulsu waina.

Dakters: Woi kahds ar waru juhs te weenus tufschâ gahrfschâ atdsinnis, ka ne-essht wis juhfu waina?

Anzis: Paldees, daktera leelskungs! Isbarrat wehl kreetni!

Dakters: Sinnams, ka ja-isbarr! Jeb woi wehl teepfatees?

Greeta: Ko nu walti teeptees! Patte jau simtfahrt fawu peewilschanohs esmu noraudajuse; bet isleets uhdens wairs naw fasmeklams.

Anzis: Kas Behrsindos mums kaiteja? Saimneeks dewa gattawu maifi un pajumtu, un strahdajam

tif ween zil spehjam. Schè plaukstahm ahda trihs un tschetr fahrt jau nogahjuse, un taggad esmu palizzis par nabbagu! — Wezs padohms drihs buhs istulschihst, un seema usnahls tè pat klaijâ laukâ, — kur tad twersimees? — Luhf Greetin, to tew pehrn jau fazziju woi desmit reis, bet tu til allasch swanniji: par sewi, par sewi! —

Greeta: Woi tà tu, mannu Anzigt, taggad runna? — Woi tu jau aismirsis zil gruhda dshwe mums bij lauschu beesumâ? Tur zitti skauda muhsu baggatibu un zitti atkal issohboja muhsu nabbadshbu. Tee ne-eeraudshja ne muhsu behrunus ne kustonus; enaids un karsch bij woi il deenas. Bet tè Gahrshindos, lai kâ buhdams, taf effam paschi par sewi! Un tas irr zilwela dshwè leelais labbums.

Dakters: Anzis luhf schodeen jau peedshwojis, kahds labbums zilwelam, kam gruhdôs darbôs japuhlejahs weenam pascham; un jums wehl katru brihd warr usbrukt nelaimè, kur zittu zilwelu palihdshba tohti derriga; bet nu pat redsejat, zil gruhdi ta schè dabujama!

Greeta: Veelmahte winn' laif us lihdsenu grihdu krittuse un kahju laususe! Kursch zilwels tad Deewa dohtai nelaimè warr isbehgt? — Un ta irr welta zerriba, ka nelaimè mums laudis nahfshoht palihgâ.

Anzis: To es arr warru apleezinaht, ka laudis par ohtra nelaimi gauschi mas behda. Zil dascham zella-wihram gaddahs, ka wesms eekrist grahwî un zitti garram brauzoht winnu tilkai issohbo; ja naw ko aismakfahht, tad luhds zil grihbedams, tee ohtram palihgâ ne weens wis nenahls.

Dakters: „Kats par sewi!“ — tas jau juhfu likkums.

Anzis: Luhf Zggauni, tee darra zittadi! Pehrno seem Nihgas-zellâ redseju, ka linnus weddoht weenam firdsinsch peekuffa; tee zitti tuhliit winna wesmu pa pohdam fawôs wesmôs usnehma, kaut gan ir paschi kailâ zellâ til gruhdi ween us preekschâ tikka. Starp muhsjeem rets atrastoht, kas tahdu brahta firdi rahditu. — Pat Kreewi ne kad saweju neatstahj behdâs weenu; bet muhsu laudihm zeeta firds prett sweschineekem kâ prett tautas brahteem.

Dakters: Bet kad tè weenam sohbs irr israujams un ohtram fauzu, lai nahf brahlim galwu patureeht, tad allasch noteiz: newarru, man mihlsta firds! — Zeb kad affinis laishamas, un falku: peetur draugam rohku! tad atkal dsirdu, kâ newarroht skattihst affinis, firds effoht mihlsta!

Anzis: Zehla, ne wis mihlsta!

Greeta: Kur nu wihreem nahls mihlsta firds, kad pat feewischlas til neschehligas, kâ Behrsinu Trihna! Sawu behrnu shdoht peens tai teff kâ behr-

sai fullas, — jau krellis fahf puht; bet kad to luhds un labbina, lai tur ohtrâ kaktâ bahrinam, kam mahte raddibâs mirruse, arr reisahm eedohd kruhti, tad atreiz, to jau nedrihfftoht! Ko laudis gan fazzishoht dsirdedami, ka schi sweschu behrnu shdoht! — Kâ nedewa, ta nedewa, un bahrinisch skaidri baddâ nomirra.

Mahzitajs: Woi Trihna to arr sinn, ka weenreis wissu lauschu Behninsch fazzis: „Ko juhs weenam no scheem manneem wiss' masakeem brahteem effat darrijuschî, to juhs man effat darrijuschî?“

Greeta: Al mahzitajs! Ko tahdâs behda par Deew'wahreem! — Saimneeze reis gannu feewas rahja, tadeht ka kustonus til us kailu nohru gulda un ne mas fahlè nelaisch; lai apdohmajoht Deew'wahrdus, ka taisns zilwels gahda ir par lohpa dshwibu.²⁾ — Nu bij deesgan! — Tajs kladsinaja pretti kâ wistas lihds aissmakka. Bet saimneeze kluffu zeeshdama laikam atgahdajahs, ka pehrles wis nebuhst mest zuktahm. — Ko tahds par ohtru behda kâ pat Ohsolu Gdda — —

Mahzitajs: Deesgan jau effi stahstijuse! Bet falki man nu taisni un skaidri: Ko tu darri, kad es swehtdeenâs draudsi shubbinaju, lai Deewu luhds wissi par il katru un il katris par wisseem? Woi tu luhesi Deewu par zitteem?

Greeta: Al mahzitajs! Ko nu es par zitteem spehju isluhgt, — labb' ka par sewi paschu!

Mahzitajs: Ja nè luhgt negribbi, kâ tad tu spehfi gahdaht par zitteem?

Greeta: Deews ween gahda par wisseem, mehst katris par sewi! Tas irr taisns falkams-wahrdos.

Mahzitajs: Ja tu tà darri un mahzi, tadeht tad zittus sohdi, kas tilkai tà pat darra? —

Birms Greeta atbildu warreja fadohmaht, puhze mesch' mallâ usbrehza: U uh! — Un atbalsè nofkanneja ohtrâ pussè: U uh! —

Dakters: Woi dsirdi, ko puhze falka?

Greeta, drushu erriga: Ko tad puhze sinn fazzigt?

Dakters: Kâ tu meschâ kleeeshi, tà tew atskann.

Mahzitajs: Tas irr tulkohst: „Swehtigi irr tee firdschehligi, jo teem buhs schehlastibu dabuhht.“³⁾ — Kad nu atkal dsirdesim ewangelijumu par schehligo Samariteri, tad nemsim to labbi wehrâ. —

Tâ runnajotees mehnesè jau gabbalu bij uslehjis un spihdeja kluffi us mescheem un klajumeem; bet weeshi Gahrshineem dewa labbu nakt', kahpa seglôs un greejahs atpakkat us mahjahm. R—n.

(Uf preekschu wehl.)

¹⁾ Matt. 25, 40. — ²⁾ Eschl. falk. w. 12, 10. — ³⁾ Matt. 5, 7. —

Schubp'la dseefmina.

G. W. Ernst.
Allegretto.

D. v. B.-G.

1. Gull, mans mihtais behrnin, Gahrdä meedsi = nä,
2. Un kad fau = le us = lezz Rih-ta agru = mä,

Lai ar sawahm rohfabm Deewš tew' pasar = ga!
Put = ni = ni sahł dseedaht Zau = ká me = schi = ná:

Gull nu saldä meerä Tawä schubp'li = ti,
Tad, ar fahrteem waigeem, Zelsees ar = ri tu;

Tew' ar saweem spahrneem Sargabs en-ge = ti.
Mah-te tad nems flich = pi Mihlu behr = ni = nu.

L. Haken,
Straupes valihga-mahzitaja.

Pehter Aniks.

Kalnainä Tiroles semmē wehl rodsama ta semneeku mahjina, tur preeksch 140. gaddeem schis wihrs irr zehlees, ko pehzal laudis tuw' un tahlu apbrihnija.

Tehws mahte, nabbagi buhdami, dehlu jau masnu gannōs waddija pee aitahm un gohwim, lai mahzi-tohs pee laika maiši pelnites. Skohlas gaddōs Pehterihts tekkaja zitteem behrneem lihds ar grahmatu paduffē, un mahzijahs deesgan uszihtigi; tomeht lassiht un rakstihht winsch lehti newarreja eenemtees, un laudis sahka runnaht, ka puikam effoht gruhta galwa. Bet rehlinaschana winnam weizahs jau tik brangi, ka skohlmeisters reis fazzija: Dohd Pehterim ween paunu muggurā, tad schihdens buhs gattaws.

Veelaks pa-audsees arri darbu winsch nesmahdeja ne kahdu, stahjahs pee arkla un strahdaja wiffus semmes darbus ar uszihtibu; isgreeša wakkas laikā, ihpafchi seemā, behrnu mantinas un spehlites no mihtla lohka; eemahzijahs pehz arri dreijahht un nopelnija daschu dalderi skunstigas leetas un rihfus pataisoht. Us ewerjehlibu un leeku trohkfni, ko jauneki daschahht eemihl, winnam prahts nebuht nenessahs. Kad wakkarōs zitti puifchi us dantscheem dewahs un us jahri, tad Pehters pagalmja widdū fluffu nostahjees augschā gaisā skattijahs, un weentulis tē preekus baudija dauds jaukafus.

Bet kam winsch tā gaisā skattijahs un par ko tur preezajahs? Swaigšnes, tohs jaukus skleistus debbes spihdeklus, schis puifis bij eemihtojis un azzis winnam allasch mirdseja no preeka tahs eeraugohht un winnu brihnischkigus zekus noluhkojohht.

Kad tehws nomirra un Pehters mahjina mantoja par sawu, tad laudis gaidija, ka nu lihgawinu eeweddischoht un dshwoschoht, ká semneeku fainneekam peederrahs, bet Pehterim padohms bij zittads. Zep-puri nehmis un speeki winsch zekā dewahs us Inšbrut pilsehtu. Tur augstā skohlā wisseem apsinnamu un gudru meisteri usmeklejis winsch waizaja: „Woi tu tas effi, kam ammats debbesi un swaigšnes noluhkoht?“ Un dsirdejis, ka wihrs tas pats effoht, winsch runnaja: „Es arri swaigšnu zellu labpraht gribbetu issinnaht; jo gannōs cedams jau daudsreis tahs ar preeku esmu usluhkojis.“

Skohlas kungs scho wallodu klausijahs brihnidamees; jo nebij wis sehns, kas mahzibu mekleja, bet darba-puifis, jau 28. gaddus wezs, ar reppainahm rohlahm, un tik mas skohlohts, ka ne lassiht ne rakstihht lahgā nemahzeja. Itraudsidams, woi peenahzejs ne-effoht tillai auscha, winsch par daschdaschadahm leetahm to jautaja dsikli jo dsikli, bet atbildas dabuja tik skaidras un gudras, ká no tahda wihra ne buht nebij gaidijis. Labpraht winsch tam uslahwa, ko luhdsees, prohti wakkas-deenās tē atnahht un kahdas stundas pamahzitees. Pehter Aniks nu netaupija sawas kahjas, lai zelsch kahds buhdams, un mahzibu fanemmohht winna gars us augschu dewahs ká putnis,

kas reis laukā tizzis no sprahsta. Rehkinafchanā, dabbas-mahzibās un ihpafchi swaigfchru sinnafchanā winsch tahdu wehribu rahdija un faprafchanu, ka pat flaweneem meistereem bij jabrihnahs.

Augstas fkhlas preefchneeli winnam darbu usdewa, tai laikā wehl tohti gruhtu, prohti: lai lohdi istai-foht tahdu, fur faule, mehnes un swaigsnes, katra fawā weetā stahw un fawu zellu staiga — kā pee debbes welwes. Aniks to preezigi usnehmahs. Bet pa preefch wehl bij ja-eemahzahs flaihti, smalki ratstiht un sihmeht; un lai gan pirkti jau pastihwi, eemahzjahs drihs arri. Tad puifis sehдахs pee dreijahm un istaisija diwas pufelohdes, kā warren leelus katlus, ko pehzal kohpā falikka un ar tahm dauds daschadahm debbes sihmeht ispuhfchoja. Kinkus, krustus, skrittulus schahdus tahdus winsch isgreesa no missina un falikka ar til gudru sinu un isdohmu, ka pee schijs Anika lohdes tohs spihdeklus warreja flattihht teefcham tā stahwam un staigajam kā pee debbes welwes. Kad pehdigi fawu flunfigo rihtu us pilfehtu gribbeja aiswest, tad buhmannus waijadseja nemt palihgā, lai mahjai isplehtu seenu, jo pa durwihm wis netikka laukā. Inšbrukā scho debbes lohdi newarreja gan noteikt un nobrihnoht; no mallu mallahm mahziti wihri fanahza to apfattiht, un wiffi tee apleezinaja, ka tahdu rihtu wehl ne-effoht redsejuschi.

Jr Gistreiku Keiserene, Maria Teresia, scho flawu dabjuja dsirdeht un gudro meisteru wairs neaimirsa.

Debbes-lohdi pataisijis Aniks nehmahs taistht arri semmes-lohdi, til pat leelu, kas juhru un fauso semmi, kalnus, uppes, esarus, tulfneschus, walstibas, pilfehtas u. t. pr. if katru lai rahditu fawā ihpafchā weetā. Arri schis darbs winnam isdewahs itt brangi. Abbas lohdes Inšbrukas augstā fkhla nostahditas un wehl scho deenu tur flattamas.

Kad P. Anika gudribu un isweizibu jau wiffās mallās flanni flaweja, tad arri waldischana winnam ustizzeja darbu tahdu, ar ko wihrs zauru muhschu ne-apnizzis irr puhlejees un paleekamu gohda-peeminuu few zehlis. Jau agral winsch fawas dsimtenes aprinki itt pilnigi un flaihti lantfahrte bij nosihmejis; ar waldischanas sinu un palihdsibu taggad winnam wiffa Tiroles semme tahdā lantfahrte bij janosihme. Schis darbs bij pahr leeku gruhts; jo Tiroles semme irr kalni, kas zauri sneedsahs padebbscheem, ar muhschigu leddu un fneegu apkrauti; un kalnu starpā grawas rohдахs, dsillas tumfchas kā besdibbins. Domehr Aniks neatrahwahs, bet usnehma fawu darbu itt preezigi. Pa wiffaugsteem kalnu raggeem, fur zilweku kahjas wehl nebij staigajuschas, tur winsch kahpaleja ar mehneela rihtem, deenās zeesdams faules karstumu, naktis fallu daschfahr

tohti stipru. Aniks reis stahwā kalna gallā strahdams pamannija, ka tumfchs pehrfona debbes nahza tuwu; winsch dewahs leija appafsch kohla, fur trihs gohwis jau bij patwehruschahs; bet tai azzumirski sibbins atspihdeja, kohls stahweja leefmās un gohwis bij nospertas. — Pee tahm gruhtibahm un breefmahm, ko dabbas spehki darrija, wehl zittas nahza no zilwekeem. Sahka runnaht, ka waldischana Aniki effoht fuhtijuse laulus ismehriht, lai wehl leelakas nastas warretu uskraut semnekeem, nedewa tadeht winnam ne berribu ne naktis-mahju, ka wihram daschreis neehduscham un peekuffuscham ahrpufis durwihm bij jagull. Zitti atkal grabstijahs, ka Tiroles semme wairs drohfschibas nebhufchoht dsihwoht, kad lantfahrtes cenaidnekeem wiffus zellus usrahdschoht, fur eelaustees; mehneeks pats laikam effoht sleppens dumpineeks, kas tehsemmi gribboht pahrhoht fweescheem walnekeem. Tā laudis fawā muklibā gohda-wihru nihdeja un nizzinaja ta labba darba deht; bet winsch strahdaja ween drohfschi, ko usfahjis, metapidams ne fawu dsihwibu.

Keiserene gudro meisteru apdahwinaja ar selta gohda-sihmi un nospreeda winnam schehlastibas-maifi, dsirdehama, ka tas gruhtā puhlinā fawu wesselibu faudejis un nebhufchoht wairs maifes pelnitajs; bet flimmiba, ko zaurahm neddehahm pa purweem strahdams bij dabjujis, drihs palikka til nikna, ka ahrstes un sahles ne neeka wairs nelihdseja. Winsch nomirra 43. gaddus wegs, paschā spehka muhschā. Rihki pawaddija leels lauschu pulks ar schehlumeem us duffas weetinu; jo Behter Aniks bij wihrs ne ween gudrs un weizigs fawā ammatā, bet arri taifus un firdsflaidris wiffōs zellōs. Winna lantfahrtes wehl taggad stahw zeenā un rahda, ko pat ganna-puika warr panahkt, kas zihrtigi un pastahwigi tahs dahwanas kohpj, ko Deews Kungs winnam dewis. R—n.

Guttera mahzibas

wihreem. 17.

Deews zilwekus irr raddijis wihru un feewu, lai fchi buhtu behrnu dsendetaja un winsch lai buhtu gahdneeks un aistahwetajs.

Wihreem Deews smaggu juhgu irr lizzis us faklu, ka teem maifi buhs pelniht fuhrōs fweedros un dsihwes waijadfibu fagahdaht gruhtā puhlinā. Bet tadeht Deews winneem arri dewis laulus un fmadfenes, kā tahdeem waijaga.

Seewahm Deews masal gribbejis doht meefas spehka un stipruma un arri masal faprafchanas wih-

rischtu leetās; bet sawās leetās tahs deesgan gudras, stipras un weizigas.

Wihreem to nahkās wehrā turrecht, un feewischu tillumus un darbus gohdaht, arri winau dabbas wahjibu un truhkamu lehprahtigi panest. —

Deescham teizama leeta, la wihrs sawus laufus kohp woi zittu darbu strahda, feewu un behrnus usturr, senimi un pilsehtas walda, faini un pawalstneelus rihko, jeb faudis Deew'bihjaschanā un labbōs tillumōs wadda un mahza.

Bet arri feewa irr Deewam darba-rihks; jo tai behrnus buhs nest gruhtibā un dsemdeht jahpēs, sihdeht, aulleht un nomohdā buht nakt' un deenu, — buhs peeluhkoht wissu mahju, tihriht, slauzihht, masgaht — buhs wehrpt, aust, addiht, fchuht un lahpiht, — buhs zept, wahriht, fauteht — buhs ruhpetees par wihru, par behrneem, par faini un lustoneem.

Zil dauds tur leelu, gruhtu darbu! Bet neprascha daschs mas tohs manna un mas wehrā nemm. —

Deews wihram irr usfizzejis feewu, lai winsch to glabbatu un walditu ar prahtu un sapraschanu. Tad peeluhko, draugs, kà tu darri!

Reds, nasis kas afs un smalks, tas lohti derrigs smalkās leetās, bet nedohma ar tahdu alminus kalt! Dā arri feewas dabba un tillumi jahohpj un jaglabba ar sinu un ar apdohmu; zittadi tu to samaitasi un krittisi pats Deewa sohdbā.

Wihram ar feewu prahtigi buhs kohpā dshwoht un tai, kà tam wahjakam rihkam, peenahkamu gohdu doht, ittin kà ir apustuls Behteris mahza.¹⁾

Deews naw nolizzis wihram peedsimt no wihra, bet wisseem zilweleem no feewahm buhs peedsimt; un pat Kristus naw gribbejis buht wihra fehla, bet feewas fehla.²⁾

Tad fargees to nizzinaht, to Deews til augsti gohda!

Daschs zilweks swehtu laulibu smahde, un usuem-mahs kà weentulis dshwoht, wallas kahrtā. Bet ja Deews brihnumu nedarra un nepahrwehrsich par engeli to wihru jeb puifi, kas tihscham bes feewas dshwo, tad es tahdu azzis newarru eeraudsiht, un nesinnu arr, kà winsch Deewa dusmibai isbehgs.

Jo to gan tahds gribb atbildeht, kad Deews wai-jahs: Es tewi esmu raddijis par wihru, kam nebuhs weenam dshwoht: rahdi man, tur tawa feewa?

Tomehr ja Deews tahdam irr dewis to dahwanu, bes laulibas kà schlihti un kannigi dshwoht, kà apustuls Pahwils irr dshwojis, tad tahdam arri faktu: eij dshwo, draugs, ar meeru! Dewis ne-aisteeku. —

¹⁾ 1. Petr. 3, 7. — ²⁾ 1. Mohf. 3, 15. —

„Zil weenam sawu laulatu draugu buhs mihkoht un zeenihht.“ Scho bausli pildohht abbi kohpā dauds preeka un labbuma bauda. Bet ja tee kahribas deht fadewuschees, tillai weeglu mihkstu dshwi melle, tad behdas un firdsehsti buhs winnu alga.

Deews fazzija: Tas newa labbi,

Ka zilweks weens irr pasaulē;

Tam dohschu palihgu; un abbi

Buhs weena meef' un dwehsele.

Kas tahdu bausli wehrā leel,

Tam dshwes laime rohka teel.

R—n.

Drusjinās.

Wezs mahzitajs Klaudius par swehtu luhgschanu tā fakla: Redsi, kad es swehtu luhgschanu gribbu luhgt, tad es dohmaju pa preeksch us sawu swehto Tehwu, ka tas til labs irr un man til labpraht gribb doht. Un kad es wissu pasauli kà manna tehwa mahju usflattu; un wissi zilweki wirs semmes tad manni brahli un mannas mahfas; un Deews fehsh debbestis us selta krehflu un sawu labbu rohku irr issteepis pahr juhru un lihds pasaulēs gallam un winna rohka irr pilna swehtibas un labbuma, un kalnu galli kuhp wiss'aplahrt. Un tad es eesahku: „Muhsu Tehws debbestis.“ Pestitajs eedohd mums schihs luhgschanas eesahkumā tahs atflehgas preeksch Deewa firds. Kad mehš fakkam: „muhsu Tehws!“ tad mehš zerram, ka Winsch kahdā deenā us mums fazzijis: „mans dehs!“

Apsohlschanas, tizzibas, un mihlestibas-behrni ween warr fazzihht: „muhsu Tehws;“ jo kas Winsch zaur Kristu, to pirmdsimtu, zilweleem gribbejis buht—patees Tehws, kas behrnus few dsemdina zaur to Garru pehz sawas lihdsibas — tas Winsch irr palizjis wisseem, kas tizz un Pestitaju peenemdami spehku irr dabbujuschi, par Deewa behrneem palikt.

Deewa behrns lihds ar to apstannu, ka ar winnu tuhksosch reis tuhksoschi sawus zellus preeksch Deewa lohka, ka winna wehleschanahs faetahs ar wissas zihnidamas draudses luhgschanahm wirs semmes un ar wissas gawiledamas draudses luhgschanahm debbestis. Zil reises tu sawā kambari us zelleem gulli, Deewa engeli irr ap tewis un nefs tawas luhgschanas angshā, lihds ar tewi lihds wissu swehtu beedriba wirs semmes un nemm dallu pee tawas wajadibas, tawahm zihnischanahm un tawas swehtibas. J. R.